

Akwụkwọ Daniel — Nọmba Otu Nari na Iri Anọ na Otu

Ikpughe Ihe Nkọwa Amụma Banyere Nloghachi nke Oḡis Pope na Onyeisiala nke Asatọ

Jeff Pippenger
2024-03-17

Anyị na-enyocha ugbo a nke ọma àgwà amụma nke akụkọ ihe mere eme ahụ nke papasi ga-alaghachi n’ocheeze nke ụwa dika isi nke asatọ, ya bụ nke sitere n’isi asaa ahụ. Anyị na-eme nke a ka anyị wee jiri nlezianya mata àgwà amụma nke akụkọ ihe mere eme ahụ mgbe onye isi ala nke asatọ, ya bụ nke sitere n’ime ndị isi ala asaa ahụ, mezuru iwulite oyiyi nke anụ ọhia papal ahụ. Anyị ebidola itule eziokwu ndị a site n’Ugwu Kamel na ụbọchị ọmụmụ Herod. Ihe atụ abụọ ndị a dị nsọ na-anọchite anya iwu Ụka nke na-abia n’oge na-adighi anya na United States, nke a na-anọchitekwere anya ya n’amaokwu nke iri anọ na otu nke Daniel isi nke iri na otu.

Ọ ga-abanyekwa n’ala ahụ dị ebube, a ga-emekwa ka ọtụtụ mba daa: ma ndị a ga-agbanahụ n’aka ya, ọbuna Edom, na Moab, na ndị isi nke ụmụ Amon. Daniel 11:41.

Eze adigboroja nke ugwu ahụ na-abanye n’ala ahụ dị ebube n’amaokwu ahụ. Ala ahụ dị ebube n’akụkọ ihe mere eme nke Izrel oge ochie bụ ala Juda, a kowakwara ya dị ka ala na-eru mmiri ara ehi na mmanụ anụ; n’ihi nke a, tinyere ihe ndị ọzọ, ọ bụ ala dị ebube. Ọ dị ebube n’ihi na Kraist hoputara isi obodo ya, bụ Jerusalem, ka ọ buru ebe ụlọ nsọ Ya dị, na obodo ahụ ebe Ọ hoputara itinye aha Ya.

Site n’ụbọchị ahụ m mere ka ndị m si n’ala Ijipt pụta, ahoputaghị m obodo ọbụla n’etiti agburu niile nke Izrel ka e wuo ụlọ n’ime ya, ka aha m wee dirị n’ebe ahụ; ahoputakwaghị m nwoke ọbụla ka ọ buru onye ọchịchị n’elu ndị m Izrel: Ma ahoputara m Jerusalem, ka aha m wee dirị n’ebe ahụ; ahoputakwara m Devid ka ọ buru onye n’elu ndị m Izrel. 2 Ihe Emere 6:5, 6.

Ala nkịtị nke Juda bụ ala ebube ahụ nye Izrel nkịtị nke oge ochie, ma United States bụ ala ime mmụọ nke Juda, ala ebube ahụ nye Izrel ime mmụọ nke oge a.

“Mgbe ala ahụ nke Onyenwe anyị nyere dika ebe mgbaba nye ndị Ya, ka ha wee fee Ya ofufe dika nduzi nke akọ na uche nke ha si dị, ala ahụ nke ruo ọtụtụ afọ ogologo ogwe aka nchebe nke Onye Pụrụ Ime Ihe Nile agbasaala n’elu ya, ala ahụ nke Chineke goziri site n’ime ya ebe e debere okpukpe dị ọcha nke Kraist,—mgbe ala ahụ ga-abụ, site n’aka ndị omeiwu ya, ju ụkpuru ndị Protestant, ma kwado ndapụ n’ezi ofufe nke Rome site n’imetọ iwu Chineke aka,—ọ bụ mgbe ahụ ka a ga-ekpughe ọrụ ikpeazụ nke nwoke ahụ nke mmehie.” Signs of the Times, June 12, 1893.

Mgbe eze ugwu ugha meriri eze ndịda (Soviet Union mbụ), n’amaokwu nke iri anọ, n’afọ 1989, ọ bụzi mgbe ahụ ka ọ meriri ala ahụ dị ebube (United States). N’amaokwu nke iri anọ na otu, okwu ahụ bụ “mba” bụ okwu e tinyere iji mezue nkebiokwu ahụ, ma ọ bughị nke ziri ezi nke ọma, n’ihi

na n'oge iwu Sɔnde, “otutu” ndi a na-akwatu bu otu igwe mmadu ndi maara odiche di n'etiti ubochi izu ike nke ubochi nke asaa na ubochi anyanwu, tupu iwu Sɔnde ahụ abia.

“Mgbanwe nke Ubochi Izuike bu ihe iriba ama ma o bu akara nke ikike Chochi Rom. Ndi ahụ bu ndi, n'ighota ihe iwu nke anọ na-arịo, horo idebe ubochi izuika ugha n'onodu nke ezi nke ahụ, site n'ime nke a na-enye nsopuru nye ike ahụ nke o bu naani site n'aka ya ka e nyere iwu ya. Akara nke anu ohia ahụ bu ubochi izuika papal, nke uwa anabatala n'onodu ubochi ahụ Chineke hoptara.

“Ma oge inata akara nke anu ohia ahụ, dika e si kowaa ya n'amuma, erubeghi. Oge ule ahụ erubeghi. E nwere ezi Ndi Kraist n'ime uka o bula, na-eweputaghi njiko uka Roman Katolik. A naghị ama onye o bula ikpe ruo mgbe ha natara ihè ma huriri ibu oru nke iwu nke anọ. Ma mgbe iwu ahụ ga-aputa n'ihu na-amanye izuika ubochi Sabat adigboroja ahụ, ma mgbe nnukwu mkpu nke mmuo ozi nke ato ga-adọ ndi mmadu aka na nti megide ife anu ohia ahụ na oyiyi ya, a ga-akowaputa nke oma okè di n'etiti ugha na eziokwu. Mgbe ahụ, ndi ahụ ka na-anogide n'ihe mmehie ga-anata akara nke anu ohia ahụ n'egedege ihu ha ma o bu n'aka ha.”

“Anyi ji nzokwu oso oso na-abiarukwu oge a nso. Mgbe uka Protestant ga-ejikota onwe ha na ike ochichi uwa iji kwado okpukpe ugha, nke n'ihu iguzogide ya ka ndi nna nna ha tachiri mkpagbu kacha njo, mgbe ahụ ka a ga-eji ikike jikotara onu nke uka na ochichi manye Sabbath nke ndi pope. A ga-enwe ndapu n'ezikwukwe nke mba, nke ga-akwusi naani na mbibi nke mba.” Bible Training School, February 2, 1913.

Otu “otutu” ahụ ndi a na-akwatu n'oge iwu Uka Sɔnde nke na-abia ngwa ngwa, bu ndi a ga-eme ka ha zaa ajuju banyere ihè nke Ubochi Izuike, nke bu ihè a na-enye maka oge ahụ, nke bu ebe a na-agbanwe ntuziaka, na nsogbu di egwu n'akuko ihe mere eme nke ma nzuko-ogbakọ ma mba di iche iche. Otu ahụ bu nzuko ogbakọ Adventism nke Laodisia nke eruola na njedebe nke iwaghari ha n'ozara nke nnupuisi. O bu n'ebe ahụ ka a na-awupu ha n'onu Onyenwe anyi ruo mgbe ebighi ebi. Adventism nke Laodisia bu ndi a kporo bia n'ihè nke mmuo ozi nke ato, ma n'oge Kadesh mbu n'akuko ihe mere eme nke 1844 ruo 1863, ma o bu n'oge Kadesh nke abuo n'akuko ihe mere eme nke 2001 ruo n'iwu Uka Sɔnde.

O siru ya, Enyi, ole otu i si bata n'ebe a n'enweghi uwe agbamakwuko? O wee ghara inwe okwu o bula. Mgbe ahụ eze siru ndi ohu ya, Kegide ya aka na ukwu, kporu ya, tuba ya n'èzi n'ochichiri; n'ebe ahụ ka ikwa akwa na ita ikikere eze ga-adi. N'ihu na a kporo otutu, ma a horo mmadu ole na ole. Matiu 22:12-14.

Olu nke mmuo-ozi nke ato, ma n'afọ 1844, ma o bu 2001, bu okpukpo a kporo gaa n'oriri agbamakwuko ahụ. “Otutu” ndi a na-akwatu n'iwu Uka nke Ubochi Sɔnde, bu “otutu” ndi juru uwe agbamakwuko nke ezi omume Kraist, ma kama nke ahụ gho akuku nke ndi sonyere n'alumdi na nwunye nke ndi eze iri nye akwuna nke Rom. N'ihu alumdi na nwunye ahụ, mmadu puru idebe uwe nke aka ya, n'ihu na ihe niile ha choro iji wepu ihere ha bu ka e jiri aha nna nke akwuna ahụ nke na-achị ndi eze iri kporo ha.

Ma n'ubochi ahụ, umuanyị asaa ga-ejide otu nwoke, na-asị, Anyi ga-eri achicha nke anyi, ma yikwakwa uwe nke anyi: naani ka e were aha gi kporo anyi, ka ewepu ihere anyi. Aisaja 4:1.

Ha dara ule nri nke mbụ, n'ihị na ha hōrō iri achicha nke onwe ha, kama achicha nke eluigwe. Ha dara ule nke abụọ ebe ha kwesiri inye Chineke otuto site n'igosiputa agwa Ya, ma kama nke ahụ ha hōrō iyi uwe nke onwe ha. Ha dara ule nke atọ nke na-egosi ezi onodu, n'ihị na ha gosiputara aha (agwa) nke anụ ohia ahụ, ebe ha hōrō iju aha (agwa) nke Kraist. Ebumnuche Nimrod ji wuo obodo (steeti), na ulọ elu (chọochi), n'oge e kwuru Babilon na nke mbụ, bu ka o wee meere onwe ya aha.

Ha wee siri, Bianu, ka anyi wuo onwe anyi obodo na ulọ elu, nke isi ya ga-eru ruo n'eluigwe; ka anyi wee meere onwe anyi aha, ka e wee ghara ikposaa anyi n'elu uwa nile. Jenesis 11:4.

Aha bu ihe nnochianya nke agwa, ma agwa amuma nke anu-ohia nke asato ahụ, nke sitere n'ime asaa ahụ, bu agwa abuo ahụ jikotara onu nke Nzuko-nsọ (ulo-elú) na Ochichi (obodo). N'oge nsogbu nke ubochi ikpeazu, mmadu ga-ekewa onwe ha n'ime igwe abuo.

“O ga-adi naani klas abuo. E deputara otu o bula n'ime ha nke oma, ma o bu site n'akara nke Chineke di ndu, ma o bu site n'akara nke anu ohia ahụ ma o bu nke oyiyi ya. Nwa nwoke na nwa nwanyi o bula nke Adam na-ahoro ma o bu Kraist ma o bu Barabas dika onyeisi ha. Ma ndi niile na-etinye onwe ha n'akuku ndi na-ekwesighi ntukwasị obi no n'okpuru okoloto ojii nke Setan, a na-ebo ha ebubo na ha juru Kraist ma jiri Ya mee ihe nleli. A na-ebo ha ebubo na ha kpachaara anya kpojidere Onyenwe nke ndu na ebube n'obe.” Review and Herald, January 30, 1900.

Otu otu ga-anochi anya onyinyo nke anu ohia ahụ, ebe otu nke ozọ ga-anochi anya onyinyo nke Kraist. Otu ga-eyikwasị uwe agbamakwukwo nke Kraist, ebe otu nke ozọ ga-eyikwasị “uwe nke ha onwe ha.” Otu otu ga-eri nri nke eluigwe, ebe otu nke ozọ ga-eri “achicha nke ha onwe ha.” Otú ahụ nke na-eri achicha nke ha onwe ha, ma jigide uwe nke ha onwe ha, na-anochi anya “otutu” ndi a kporo site n'olu nke mmuo ozi nke atọ, ha bukwa “otutu” ahụ a ga-akwatu n'iwu Sonde na-abia n'oge na-adighi anya. Mgbali ha ime ka onodu ha furu efu gbakee mgbe e gosiputara agwa ha n'oge nsogbu nke iwu Sonde ahụ bu olileanya ugha nke na-asị na o buru na ha anabata aha akwuna nke Rom, ime otu ahụ ga-ewepu “ita uta” ha.

N'oge ahụ, a na-ebuli ndi ntakiri ahoputara elu di ka okoloto nke puku nari anọ na iri anọ na anọ ahụ, ma e nwekwara igwe ozọ n'amaokwu nke iri anọ na otu, ndi “na-agbanahụ” aka eze ugwu adigboroja ahụ. Okwu Hibru a sughariri dika “igbanahụ,” n'amaokwu nke iri anọ na otu, putara igbanahụ di ka a ga-asị na o bu n'ihị idi-amị amị, ma nkowa ya na-ebute echiche nke ijide ngongo ncha n'ime mmiri, ma n'ihị idi-amị amị nke ncha ahụ, o na-amipu n'aka gi. Isi ihe bu isi n'ihē okwu ahụ putara, mgbe a na-eji ya eme ihe n'asusu Hibru, bu na ihe obula ahụ na-agbanahụ, bu ihe nke, tupu igbanahụ ahụ, nobu n'okpuru ochichi nke ihe obula ahụ o na-agbanahụ n'aka ya.

N'amaokwu nke iri anọ na otu, e mezuru njiko nke akuku atọ nke dragon, anu ohia ahụ, na onye amuma ugha ahụ.

“Ndi Protestant nke United States ga-abu ndi mbu ga-agbatị aka ha gafee ogbunigwe ahụ iji jide aka nke Mgbaasi; ha ga-erute n'ofe olulu miri emi ahụ iji kwekoo aka na ike Roman; ma n'okpuru mmetuta nke njikota okpukpu atọ a, mba a ga-eso nzoukwu Rome n'izopia ikike nke akonuche.” The Great Controversy, 588.

Mgbe United States jikọtara aka na United Nations, na ndị papacy n'iwu Sọnde, e nwere otu igwè ndị mmadụ bụ ndị dībuwo n'aka ndị papacy, ndị n'oge ahụ "na-agbanahụ" n'aka eze ụgha nke ugwu. Ndi ahụ ka e jiderebu n'ike nke ọchịchị papal. A na-anọchi anya ndi ahụ n'oriri omumụ ụbọchị Herod site n'aka Jón Onye-nbaptizim, onye n'oge ahụ nọ n'agha ụlọ mkpọrọ ndi Rom, na-eche onwu ma o bu ntọhapu. A na-anọchi anya otu igwè ndi na-agbanahụ ndoro n'agha nke ndi papacy n'iwu Sọnde ahụ site n'agburu atọ, ya mere ha na-anọchi anya nhazi atọ nke Babilon nke oge a.

N'otu ahụ kpomkwem, olu nke abụọ nke Mkpughe isi nke iri na asatọ, na-akpọ ndi ahụ ka ha gbapụ puo na Babilon, ka ha ghara iketa okè n'ikpé ya ndi ahụ ga-amalite n'oge ahụ. Olu nke abụọ ahụ bụ olu Kraist, ma o na-anọchi anya olu nke puku mmadụ narị otu na iri anọ na anọ ndi na-ekwusara ozi nke mmuọ ozi nke atọ n'olu ukwu n'oge ahụ. Mgbe ndi na-agbanahụ aka ahụ (ihe nnochianya nke ido onwe n'okpuru), ha na-agbanahụ aka eze ugwu ụgha ahụ, ma n'oge ahụ ha na-achota aka ezi eze ugwu ahụ.

N'Ugwu Kamel ka e gburu ndi amuma Bel, ma di ka chi ụgha nke nwoke, ha na-anọchi anya Ọchịchị, ndi amuma Ashtarot kwa na-anọchi anya Uka. Ilaija gburu ndi amuma Bel, si otu a kpopta njedebe nke alaeze nke isii, o bu ezie na okpukpe nke Protestantizim dapuru n'ezi okwukwe, dika Salome na-anọchi anya ya, ka nogidere na-anochite anya ya. Salome, ya bu Protestantizim dapuru n'ezi okwukwe, dika Salome, na-arata Herod, ma ndi eze iri ahụ ekweta ibanye n'otu njiko nke Uka na Ọchichị na isi nke asatọ ahụ, nke sitere n'ime isi asaa ahụ. Salome bu onye Herod nke ikwuna-umunna ya na-agusi aguu ike n'obi ya ike.

Ma asi m unu, na onye o bula nke na-ele nwanji anya iji guo ya aguu emewori ya na ya iko n'obi ya. Matiu 5:28.

Aguu mmekọahụ nke Herod nke jogburu onwe ya n'obi ya jikọtara anụ ahụ ha onụ n'ime obi ya, ya mere o wee buru otu na Salome.

Ya mere nwoke ga-ahapu nna ya na nne ya, o ga-araparakwa n'ahụ nwunye ya: ha abuo ga-abukwa otu anụ ahụ. Jenesis 2:24.

N'oriri emume omumu ubochi Herod, Herod na Salome ghoru otu, Herodkwa, onye e sere n'onnyinyo ya site n'Ahab, bu isi nke ndi eze iri nke alaeze ugwu ahụ. N'iwu Sode nke na-abia n'oge na-adighi anya, alaeze nke isii nke anu ohia nke uwa na-akwusi mgbe mpi ndi ahụ, ndi ghoru otu mpi na-anochi anya njikota nke mpi nke Uka na Ọchichị (oyiyi nke anu ohia ahụ), Elija gburu ya. Salome wee rafuo Herod, ghookwa otu na ya, ma mee ka o kwenye inye nne ya okara alaeze ya (Ọchichị zuru uwa onu). Salome ewerela mgbe ahụ ọchichị Ahab na agburu iri ya, n'ihia na ndi eze iri ahụ niile kwekoro n'etiti onwe ha.

Ma mpi iri ahụ i huru bu ndi eze iri, ndi na-anatabeghi alaeze ruo ugbu a; ma ha na anu ohia ahụ na-anata ikike di ka ndi eze otu awa. Ndi a nwere otu uche, ha ga-enyekwa anu ohia ahụ ike na ọchichị ha. Mkpughe 17:12, 13.

Anu ohia ahụ nke ha na-enye ya ike ha na idi ike ha bu anu ohia ahụ nke akwuna ahụ nokwasiri n'elu ya. Anu ohia ahụ na-anochi anya agwa nke oyiyi ahụ, nke bu njikota nke Uka na Ọchichị, ebe

nwanyị ahụ (Ụka) na-achikwa mmekọrịta ahụ, n'ihị na ọ bụ alụmndi na nwunye Latin, ebe aha nna bụ aha nwunye, na ebe nwanyị na-achị nwoke, n'ibụ nnupụisi megide ezi mmekọrịta alụmndi na nwunye ahụ.

Ọ gwara nwanyị ahụ sị, Aga m eme ka iru uju gi na iturụ ime gi baa ụba nke ukwu; n'iru uju ka i ga-amụ ụmụ; ọchịchọ gi ga-adikwuru di gi, ọ ga-achikwa gi. Jenesis 3:16.

Ndị eze iri ahụ nwere otu uche na otu obi.

“Mkpughe 17:13–14 ka e hotara. ‘Ndị a nwere otu uche.’ A ga-enwe njikọ nke idị n’otu nke zuru ụwa ọnu, otu nnukwu nkwekọrịta, njikọ aka nke ndị agha Setan. ‘Ha ga-enyekwa anụ ọhịa ahụ ike na ume ha.’ N’uzọ dī otu a ka a na-egosiputa otu ikike ọchịchị aka ike ahụ, nke mmegbu megide nnwere onwe okpukpe, nnwere onwe ife Chineke dika ihe akonuche na-eduzi, dika popu gosiputara ya, mgbe n’oge gara aga ọ kpagburu ndị ahụ ji obi ike jụ imekọrịta onwe ha na emume na usoro ofufe nke Romanism.”

“N’agha a ga-alụ n’ubochi ikpeazu, a ga-ejikota, n’iluso ndi nke Chineke ogo, ike niile ruru aru ndi si n’ikwesị ntukwasị obi ha nye iwu Jehova dapu n’okwukwe. N’agha a, Ubochi Izu Ike nke iwu nke anọ ga-abu nnukwu isi okwu a ga-ekpebi; n’ihị na n’iwu Ubochi Izu Ike ahụ, Onye Ukpuru Iwu ahụ na-akowaputa Onwe Ya dika Onye Okike nke eluigwe na ụwa.” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, 983.

Ndị eze iri ahụ, onye ndu ha bụ Ehab, ma ọ bụ Herod, ka Salome, nwa nwanyị Herodias, rafuru. Mba Ndị Dị n’Otu, onye n’oge iwu Sunday ka Salome, okpukpe ụgha nke Protestantism nke dapuru n’ezi okwukwe, rafuru, ma onye bubu alaeze nke isii n’amuma Akwukwo Nso, na-achikwa alaeze nke ndi eze iri ahụ, ndi niile kwekoro inye okpukpe Katolik okara nke alaeze ha. Ha na-eme mkpebi a n’otu olu, n’ihị na Salome jiri egwu igba egwu ya na-adoro adoro rata ndi eze niile. Ha kwekoro itinye ike ha jikotara onu n’oru igbu ndi ahụ Jon Baptist na-anochi anya ha.

Anu ohia ahụ (United Nations) no n’okpuru ochichi nke eze ukwu nwanyị (nwa nwanyị Jezebel). Jezebel eduziwo nwa ya nwanyị ka ọ bido mmekọrịta ikwa iko na nke idina nwanne na Herod na ndi eze ndi ozo, n’ihị na ọ bụ nne ndi akwuna. O bụ onye na-ere ahụ nwa ya nwanyị n’onwe ya. Herod, Ahab na United Nations ka onye amuma ụgha, bụ United States, rafuru. United States akwusi ibu alaeze nke isii mgbe e gburu ndi amuma Bel, ndi amuma Ashtarothkwa (Salome) ozugbo ghoọ ike ochichi nke alaeze nke asaa, dika ọ na-emeghari n’uwa ihe ọ ka mezuru na United States.

Anu ohia ahụ bụ ndi eze no n’ime mmekọrịta ya na nwa nwanyị akwuna ahụ, akwuna ahukwa bụ nwanyị ahụ nke na-achị anu ohia ahụ. Jizos na-eji mmalite nke ihe kowaa njedebe ya. Di nnoo ka ihe osise nke alaeze asato di na Mkpughe isi nke iri na asaa kpughere alaeze asato nke Daniel isi nke abuo, anu ohia ahụ na nwanyị ahụ nke nokwasiri n’elu anu ohia ahụ na-ekpughe eziokwu amuma ozo, nke dabere n’elu nke mbu na-anochi anya nke ikpeazu.

Mkpughe isi nke iri na asaa n’akwukwo Mkpughe bu ntuka ikpeazu banyere alaeze ndi amuma Akwukwo Nso, ya mere ọ na-achọ ka Daniel isi nke abuo, nke bu ntuka mbu banyere alaeze ndi amuma Akwukwo Nso, n’ihị mkpa amuma, ga-anochikwa anya alaeze asato, nke alaeze nke asato

sitere n’ime asaa ahụ. N’otu aka ahụ kwa, a ga-anọchikwa ikpe nke nwanyị ahụ na anụ ọhịa o na-agba n’elu ya n’isi nke iri na asaa n’ime ikpe mbụ nke akwuna ahụ n’afọ 1798.

Mụo-ozị ahụ gwara Jọn, n’mbido isi nke iri na asaa, na o ga-egosi ya ikpe nwanyị akwuna ukwu ahụ na nke anụ ọhịa ahụ o nọkwasi n’elu ya. Oge mbụ e kpebiri ikpe nwanyị akwuna ahụ ka a ghotara nke oma dika afọ 1798 mgbe ndị nchikọta ụka papa natara onya ya na-egbu egbu, ma oge ogwugwu ahụ rutere. Ma mgbe a na-anọchi “oge ogwugwu” n’akukọ amuma, e nwere mgbe niile akara ụzọ abụọ ndị mmadụ na-anọchi anya ha. Omumụ Eron na nwanne ya Mosis bụ oge ogwugwu n’akukọ ahụ. Akara ụzọ abụọ ahụ nọchiri anya omumụ Jọn Baptist, ma onwa isii ka e mesiri nwa nwanne nne ya Jisos, si otu a kaa akara oge ogwugwu nke akukọ ahụ. N’ogwugwu ndota afọ iri asaa ahụ, nke nọchiri anya oge ogwugwu ahụ n’afọ 1798, Dairōs na nwa nwanne ya Sairos bụ akara ụzọ abụọ nke oge ogwugwu ahụ. Ha abụọ onụ, ha na-anọchi anya Reagan na Bush nke mbụ, n’oge ogwugwu nke 1989.

Afọ 1798, nke bụ oge ogwugwu mgbe e meghere akwukwọ Daniel n’akukọ ihe mere eme nke ndị Millerite, kowara onwụ amuma nke akukọ ndoro ndoro ọchichị nke anụ ọhịa Katolik. Jeneraal Napoleon, Berthier, gara kpomkwem n’ime Vatican, jidere pope ahụ ma kwusi ikike ndoro ndoro ọchichị nke anụ ọhịa Katolik. Otu afọ ka e mesiri, n’afọ 1799, nwanyị ahụ nke nwororo na-agba anụ ọhịa ahụ n’ime otutu nari afọ, nke pope nọchiri anya ya, nwuru n’ime mkporo. Ikpe omuma nke akwuna ahụ gunyekwara ikpe omuma megide anụ ọhịa ahụ o jiri achị mba di iche iche. Mkpughe isi nke iri na asaa na-akowaputa ma ikpe omuma nke anụ ọhịa ahụ, ma kwa nke akwuna ahụ nke na-achị anụ ọhịa ahụ ma na-agbakwa ya.

“Uwa juputara n’ogbaaghara, agha, na esemokwu. Ma n’okpuru otu isi—ike ọchichị papal—ndị mmadụ ga-ejikọta onwe ha iguzogide Chineke n’ime onye nke ndị àmà Ya.”
Testimonies, volume 7, 182.

Isi nke asato, nke sitere n’ime asaa ahụ, bụ ike papal nke na-achị anụ ọhịa ahụ e ji eze iri meputa, ndị nwaanyi ada nke akwuna ahụ na-anokwasị n’elu anụ ọhịa ahụ na-achikwa. A ga-ahụ akukọ ndị mejuputara alaeze nke asato, nke sitere n’ime asaa ahụ, n’ime onye isi ala nke asato na nke ikpeazu, onye sitere n’ime ndị isi ala asaa ahụ, mgbe e guzobere oyiya nke anụ ọhịa ahụ n’ime United States. Njiko nke mpi ndị dapuru n’okwukwe nke Republicanism na Protestantism aghaghị inwe “isi” nke na-achị oyiya nke anụ ọhịa ahụ, onye ọchichị ahukwa ga-abụ onye ọchichị aka ike puru iche.

Anyị ga-aga n’ihu n’omumụ a n’isiokwu na-esonu.

Abụ ma o bụ Abụ Oma nke Asaf. Emechila onụ, Chineke: emela ka i di juu, ghara inokwa nkiti, Chineke. N’ihi na, le, ndi iro gi na-eme ogbaghara: ndi kporo gi asi ebuliwo isi ha elu. Ha jiri aghugho kpara izu megide ndi gi, wee gbaa izu megide ndi nzuzo gi. Ha asiwo, Bia, ka anyi bipu ha ka ha ghara ibu mba; ka e wee ghara icheta aha Izrel ozo. N’ihi na ha ji otu obi gbaa izu onu: ha ejikowo onwe ha onu megide gi: ulokwuu Edom, na ndi Ishmel; nke Moab, na ndi Hagarin; Gebal, na Amon, na Amalek; ndi Filistia na ndi bi na Taja; Asua esokwawo ha kwa: ha enyewo umu Lotaka aka. Sela. Abụ Oma 83:1–8.